

MIHAELA ŠUMIĆ
NEKOLIKO SITNIH UBODA

MIHAELA ŠUMIĆ
NEKO LIKO SITNIH UBODA

Izdavač: Imprimatur d.o.o.

Za izdavača: Boris Maksimović

Lektura: Sonja Lero Maksimović

Dizajn korica: Damir Omić

Grafička priprema: Sonja Lero Maksimović

Štampa: Skandi s.p.

Za štampariju: Mladen Spasojević

Tiraž: 300

Godina: 2020.

ISBN:

Mihaela Šumić

NEKOLIKO
SITNIH
UBODA

Odrastanje

Sužna tajga u košpi masline

Sjećanja se prostački oblizuju u mom odrazu
Na razbijenom ogledalu.
Čujete li njihovu divljinu i kanonski sopran?
Trče posvuda i gužvaju mi nogavice,
Jedna u šlic, po dvije u svaki džep,
A njih osam pod ružičastu čarapu.
Jedno od njih mi ulazi u histone
I razgovjetno šapuće:
„Za nju je sav svijet prekriven mračnom i nemilom sjenom;
Nju sve muči, i jutarnji zrak i noćna tama.”
„Tamara, Tamara, Tamara”,
Odjekuje moje sjećanje u meni.
Tamara i ja godinama ranije
Stojimo na trpezarijskom stolu,
Tamara u plavoj haljini s krinolinom,
Ja u bratovom dresu hrvatske reprezentacije
I ukućanima diktiramo Ljermontova
Dok oni uzbuđeno gledaju utakmicu.
Tamara, Tamara, Tamara...
Skakuće tvoja crna kosa na mojim njedrima:
„U beskrvnom srcu neočekivana zraka...
Poče opet življe da plamti,
I tuga se na dnu nesvakidašnje rane stade micati kao zmija.
Šta mi je ta vječnost bez tebe?
Šta li je beskrajnost mojih oblasti?
Prazne zvučne riječi, ogroman hram bez božanstva!”
Podigla sam kažiprst objašnjavajući svijet
Roditeljima, rođacima i Tamari
Jer oni su se od njega odvojili

Svojim rutinskim dodirivanjem tla,
Svojom ustajalom postojanosti.
Tamara se vrtjela u svojoj haljini
I podizala se na prste poput balerine.
Tamara je bila depresivna djevojka
Zelenih očiju i kose boje katrana.
Sjećanje se lomi unutar mene,
Tamara, Tamara, Tamara...
Uvijek si tako lijepo pričala
I koža ti je bila nježna poput mora.
Onog dana kad sam te pronašla mrtvu
U košari s igračkama
Moj svijet je postao ono što je danas;
Sušna tajga u košpi masline,
Plava lava iz svih vulkana svijeta...
Tamara, moje su oči isplakale
Tihi ocean pred tvojom smrću
I stijene te čuvaju da se ne raspukneš među njima.
Tvoje ugasle oči ću pamtiti dok sam živa
Zajedno s riječima moje psihologice,
Koja na svu moju tugu mami govori:
„Čestitam, sahranila je svoju izmišljenu prijateljicu.
Vaša kćer je odrasla.”

S druge strane ogledala

Fjordovi su potkopali kontinente,
Na dlanu linija sudbine utječe u zaleđene delte.
Prekasno je za kroćenje rijeke, a prerano za kapitulaciju.
Otkidam kraste sa ruku i stavljam ih pod jezik,
Objašnjavam si da skupljam dijelove sebe
Da mi ih drugi ne ukradu.
Led je previše debeo i noktima stružem slojeve
Ne bih li iz dubina iščupala drugi dio svog lica.
I ona i ja smo umorne pod odbljeskom mjeseca
Koji bezdušno nišani na obalu Antarktika.
Ona je potonuli brod, a ja sam čamac nasukan
na njegovo novo stanište.
Istina je u okusu naših mesa
Koje malim prstom izvlačimo iz zuba
I mijenjamo za tuđe požare.
Umrone smo još od postanka,
Kiše u nama zalijevaju apokalipse.
Hoće li moje korijenje probiti led između nas
Dok fjordovi nastaju svugdje na globusu?
Fjordovi smo mi.

Odrastanje

Bila sam živa
Par dana u tjednu,
Zaista, istinski, opipljivo živa,
Rana iz koje neobuzdano pljušti život,
Kipi.
Bila je živa
Svaki dan,
Zaluđeno živa pod mojim prstima
I iznad njih,
Na rubovima mojih zuba je bila toliko živa
Da bih i nakon što napusti njihovu oštrinu
Osjećala okus tog bjesomučnog života
Koji sam pokušavala uhvatiti onim danima kad je to bilo moguće.
Bila sam živa,
Eto tako, povremeno,
U krevetu, u gostionici, u kuhinji, u kadi,
Kad sam poput Eréndire ljuštila bezdušnost sa babine kože,
Ali tad bih bila i baba i Eréndira
I svijet bi bio okrutna pustinja
I život bi se pod tupim udarcima vode
Pretvarao u redove krvoločnih ljubavnika
Koji bi se izživljavali na mom tijelu.
Bila je živa,
Ustreptalo, zaneseno, odbojno živa
Na obali, u plićaku, u jutarnjoj kavi i ponoćnoj zdravici,
Toliko živa da je mogla proći kroz labirint s povezom na očima,
Toliko živa da je mogla dijelove sebe
Ostavljati starim beskućnicima u improvizirane kasice
na hladnom pločniku,

Tako mučno i bestidno živa
Bez dodira kolotečine, bez kamena spoticanja,
bez mrtvih točaka stvarnosti.
Bila sam živa
Prisjećajući se njenog glasa
I neprestanog ispitivanja smisla života,
Zavjetovanja ikonama i kipovima
Za koje nije znala što znače i koliko ih je života platilo.
Ponekad bih bila tako naivno živa
Kao da je ona još uvijek tu
I sklopila bih ruke prizivajući je.
Ponekad bih bila tako slobodno živa
Da sam na svijet gledala njenim očima
I pred svojim likom u ogledalu razočarano tražila odgovore.
Što joj se desilo?
Što mi se desilo?

Mješanci i rovovi

Nemoj da roviš po mom podrijetlu,
Rekli su da imam previše miješane krvi.
U mesu krijem narode koji se međusobno mrze,
Sva sam genocidna, homicidna, suicidalna.
Nemoj da roviš po mojim poljima i mišićima,
Da ekshumiraš leševe iz moje utrobe
I svega što zaudara na smrt.
Ne želim da slušam priče
O mojim rebrima koja su lomila moje pršljenove
I o tomu kako su pršljenovi rebrima šaputali
Teorije postanka.
Nemoj da roviš po mojoj čeljusti
Tjerajući me da iz ždrijela
Izvlačim ispovijesti o spomenicima
Izdignutim negdje pod mojim stopalima.
Nemoj da roviš po mojim prstima
Prateći njihove formacije i transformacije
U nedjeljnim jutrima.
Nemoj da roviš po mojim prosincima i januarima,
Po mom imenu i prezimenu
I ožiljcima na očevoj ruci.
Nemoj da roviš po plantažama vrba
I na granama tražiš majčine pretke.
Nemoj da ispituješ moje ruke gdje su bile
Početkom devedesetih
Jer tad sam još lutala svemirom
Spajajući zvijezde u likove iz crtića
I bojeći ih flomasterima duginih boja.
Sad unutar sebe spajam krvna zrnca
I dovijeka ću ih bojiti istom bojom.

Gilda

Uvod

Bijaše jednom ti, Gilda.
U prolaznosti vremena koje se topi pod kazaljka
Zaglavljanim u tvojoj užarenoj kosi.
Svedenost na jednostavne riječi
Zavlači se u drevne kutove tvoje slojevitosti.
Ti nisi kojekakav verbum
Koji zahtijeva pojašnjenje.
Ti si usplahirenost čovjeka
Koji na štulama kroči kroz
Uzane predjele europske periferije.
„Život je lijep”, zaključit će čovjek
Strmoglavljujući se u jedva vidljive
Procjepe između pitanja i odgovora.
„Život je lijep”, ponovit će žena
Izvlačeći konce zašivene unutar prepona.
U ljepoti ustaljene frazeologije
Ti puštaš klice prve i zadnje životne istine.
Vremeplovi unutar mene se komešaju
Slijedeći tragove tvojih ugriza.
Ti poznaješ cijenu izgnanstva
I prokletstvo svake hegemonije
Usklađenih u modernom svijetu.
Okus riječi na agorama,
Nestanak jednog carstva u rukama
Poludjelog imperatora.
Ratovi.
Uništenje.
Apokalipsa.

Uskrsnuće.
Topot konja na kaldrmi
I uigranost pogleda za vrijeme molitve.
Tipkanje slovnatih osjećaja na ekranu mobitela.
Ti više ne pišeš pisma,
Ti ih propovijedaš kroz dirke na tijelima.
Negdje iznutra se budi glas tenora:
De' miei bollenti spiriti
Il giovanile ardore...
Ti si povijest koja se ponavlja.
Mrtvi su stoljećima vodili ljubav na papiru
Ne bi li utisnuli tvoje postojanje
Na nešto dugovječnije od ljudskog života.
Pronađoh te u prašini vlastitog bića.

Amado mio

On. Ona. On. Ona.
Igram se sa zamjenicama
Bacajući kockicu u Kupidovo krilo.
Tvoje tijelo je rajski vrt,
Toplo i meko poput pijeska na obali.
Volim bajkovitost tvoje kože na jeziku.
Pod tvojom zemljom leže sjemeni ruže i agave,
Skrivam se i cvjetam zajedno s njima,
Daleko od znatiželjnih pogleda.
On. Ona. On.
Bijah jednom ja.
On odveć gazi krošnju moje haljine.
„Ovisnost o požudi nije isto što i ljubav”, zaključit će žena
Zašivajući rane na usnama.
Požuda je uništenje, uragan
Koji otkucava odbljeske mučeništva i prolaznosti.
„Takvo što nije ljubav”, reći će žena kroz suze.

On odlazi sa mojom haljinom u zubima,
Obučena sam u vlastito uništenje.
Uragani su lijepi izdaleka,
Sve dok iza sebe ne ostave pustoš.
On. Ona. On. Ona.
Jezikom obilježavaš svoj teritorij na meni,
Osmijehom nadomještaš nedostatak kisika.
Bila je subota kad si svojim dolaskom
Pomiješala korizmene dane u mom grlu.
(Goya je slikao sabat na kom sam te prizvala k sebi.)
Kasnije si ih ponovno posložila
Skidajući prah prošlosti s mojih polica.
Mir.
„To je ljubav”, reći će žena sad već zacijeljenih rana.
Ona. Ona. Ona. Ona.
Kupid mi vraća kockicu.

Put the Blame on Mame

Bijaše jednom ti, Gilda.
Sa svojim sretnim završecima
Bajki koje dječaci i djevojčice
Sanjaju u jesenjim danima
Kad lišće poput tvoje kose
Miluje sivilo predskazanja.

Bijaše jednom ti,
Žigosana na njihovim preponama
Sa saznanjem da vrijeme odnosi tragove.
„To je sve bila predstava”, zaključit će čovjek
Silazeći sa štula.
Otplesala si završni tango na podijumu
Prepunom preplašenih sanjara.
Kad počnu šivati rane poslije nesprenih padova

Krivot će ljepotu tvog plesa za svoja urušena debla.
Uragani nastaju u visini oblaka,
Harmonija se rađa u zemlji.
Bijah jednom ja,
Zaglavljena poput kazaljki u tvojoj kosi.
„Život je lijep”, reći ćeš ležeći kraj mene u krevetu
Usnama brišući ožiljke na mojoj koži.
Bijaše jednom i uvijek ti, Gilda,
U zemlji prepunoj ruža i agave,
U meni.

Gözlerin metamorfozu

Emina je imala plave oči kojima nisam vjerovala,
Možda zato što se u njima nije odražavalo baš ništa
Osim povremene začuđenosti mojim planovima.
„Oko za oko”, ponavljala sam dok sam joj u snu
kistom bojila oči u crno.
„Zub za zub”, odgovarala je dok mi je jezikom vadila
plombu iz zuba.
Decembar je i Istanbul nije samo grad na dva kontinenta,
Njeno grlo je Bosfor, a ja sam bunar beskorisnih riječi.

Emina je imala crne oči kojima nisam vjerovala,
Možda zato što u njima nije postojalo ništa
Osim moje potrebe za uništenjem.
„Oko za oko”, ponavljala sam dok sam joj u snu
kistom bojila oči u boju lješnjaka.
„Zub za zub”, odgovarala je dok mi je prstima vadila
očnjak.
Mart je i Beč nije samo grad od betona i kamena,
Njeno tijelo je voštana figura, a ja sam svlak
na njenom stopalu.

Emina je imala oči boje lješnjaka kojima nisam
vjerovala,
Možda zato što nisu prestajale da me prate
Osim kad bih u napadu bijesa razbila ogledalo.
„Oko za oko”, ponavljala sam dok sam joj u snu
kistom bojila oči u smeđe.
„Zub za zub”, odgovarala je dok mi je četkicu gurala
u usta.

Jun je i Venecija nije samo groblje kanala,
Njeno međunožje je skriveni vrt iza glavnog trga,
a ja sam voajer
Zaljubljen u trivijalnu poetiku.

Emina je imala smeđe oči kojima nisam vjerovala,
Možda zato što su me previše podsjećale na moju
prvu ljubav
Osim kad bi postale toplije nakon sudara s
mjesečinom.
„Oko za oko”, ponavljala sam dok su me budili vrisci
crkvenih zvona.
„Zub za zub”, odgovarala je dok me ljubila u obraz u
znak pozdrava.
Septembar je i u Banjaluci sam depresivna,
Njena stražnjica je posljednje utočište slobode u
mom krilu,
A ja sam samo propali filozof koji voli dobru priču.

Emina više ne postoji iz zdravstvenih razloga,
Prošla su ta vremena kad je ona imala oči, a ja zube
I kad je postojalo bar malo nade za nas koji nikad
nismo bili u Istanbulu.

Tko ze koji Crvenkapice

Djevojčice, zar ti nisu rekli da sama ne ideš šumama,
Parkovima, brdima, slijepim ulicama, uskim stazama,
Bijelim svijetom, crnim svemirom?
Ne idi životom sama u mraku
Noseći kolače u košari i srce na vrhu nosa,
Iskre u očima i djetinjstvo na dlanu!
Zar ti nisu rekli da postoje vukovi
Koji te čekaju negdje iza žbunja,
Iza visokih planinskih vrhova,
U napuštenim zgradama na kraju ulice?
Te skrivene, zlobne zvijeri proždrljivo vrebaju
Tvoju mladost, tvoje tijelo,
Košaru punu kolača i to tvoje treperavo srce.
„Kuda ideš tako rano, djevojčice?”
Ne odgovaraj vukovima da ideš baki!
„Što to носиš u košarici, djevojčice?”
Ne govori vukovima da je u njoj život!
„Uberi cvijeće,
Rumeno je poput tvojih obraza
I nježno poput tvoje kože, djevojčice!”
Ne vjeruj da je išta lijepo poput tebe!
I ako otkriju gdje baka živi,
Ne vjeruj njihovim brižnim riječima.
„Zašto imaš tako velike uši, bako?”
„Da te bolje čujem, djevojčice.”
„A zašto imaš tako velike oči?”
„Da te bolje vidim, djevojčice.”
„A zašto imaš tako velike ruke?”
„Da te bolje zgrabim, djevojčice!”

„A zašto imaš tako velika usta?”
„Da te bolje progutam, djevojčice!”
Djevojčice, zar ti nisu rekli da ne vjeruješ vukovima,
Da ne stavljaš srce među njihove oštre zube!?
Budi mudra i ne vjeruj podlima i gladnima
Čija su se srca popela u grlo ili spustila među noge.
Košaru sakrij u sljepoočnicu,
A srce brzo vrati u grudi.
Djevojčice, vjeruj mi da znam kako je
Ići šumom i slijepom ulicom,
Kako je zalutati tražeći srce,
Prosuti život pred gladne vukove
I brati cvijeće dok ti pohlepno glođu nježnost.
Zato budi gladna, djevojčice,
Budi gladna i pojedi vuka!

Toccata

Skidam te još od zime,
Noktima vjetra gulim sa tebe adagio disanja.
U plućima nosiš ukradene dijelove atmosfere
I u grudima previše božanske muskulature
Da bih ti povjerovala da si od krvi i mesa.
Tih dana su me mučili tremori i ljudske pijavice,
Skrivala sam se negdje u korijenju,
U tajnom trupu zemlje
Koji otkopavaš zabadajući pete u vrelo tlo.
Skidam te još od martovskog snijega
Sve više postajući dio te paganske poliandrije
Iz koje ne želim izaći.
Nismo klavirski virtuozi koji rađaju toccate,
Ali proljećem se nježno prostireš po meni poput
talijanske svile
I rađaš niz savršenih kompozicija.
Moje tijelo je čembalo pod tvojim rukama,
Suonami all'infinito.
Skidam te još od Ramazana,
Još od početka, od prapovijesti tvojih riječi,
Pretvaram se u konduktera bez cilindra,
Kartu ti naplaćujem u vokalima i suvremenoj lirici.
Nastajem u šapatima vlastitog imena
Još od ranog kamenog doba
Kad se svijet oko nas naivno igrao sa zemljom i krvi
Ucrtavajući prve tragove civilizacije u špiljama.
Mimikrija tvog tijela razbarušeno tumara kroz zrak
I znam da si to ti,

Pa i onda kad šutiš u mraku spuštajući glavu na moje rame,
I ti i ja postajemo prastari instrumenti
Skriveni u škrinji, na polici, u nama
I onda kad muzika postane suvišna.

Pretraga za dužom

„Još uvijek više nisam nego što jesam”,
Pjevala si zidajući kamene kule
Oko izbornih prstiju
I visoke bedeme oko tankih usana.
Promijenila si se u brazdama vremena
Dišući teže nego onog dana
Kad si prvi put osjetila hladan dodir kisika
U svojim malenim plućima,
A ona su rasla unutar tebe
U etru svijesti koji je ključao
Ostatke tvojih predaka.
Jezikom prelamaš teške riječi,
Presijecaš dane i godine
Kao da ništa u njima ne postoji.
„Još uvijek više nisam nego što jesam”,
Ponavljaš tražeći svoju animu u majčinoj torbi,
Svi smo mi svedeni na dijelove
Koje obuhvatamo nemilim vremenom,
I majka tiho šapuće iz zemlje
Da si ti ista kao ona, samo su tvoji dijelovi
Drukčije preraspoređeni u torbama, kuferima i svemiru
I da ih trebaš tražiti tu, u ormaru
Pod krevetom, u staklenim cipelicama koje samo ti
možeš obuti
Kad raspredaš niti vlastite rutine
I razlažeš se na monotone igrarije sadašnjosti
Prije nego legneš u krevet i zanijemiš
Pred svijetom koji vječno bitiše u pješčanom satu
U koji svi gledaju brojeći zrna koja padaju na dno

U strahu da ono koje se upravo kotrlja ka dolje nosi njihovo ime.
U satu se anime sintetiziraju u dugovječne seobe
I njihovi gospodari putuju ka beskrajnom unitarizmu
Noseći sebe u torbi i kuferu,
Ponekad zavirujući u tuđe jer su pravljene od drukčije kože,
Tako potpuno zaboravljajući da ih vrijeme besramno potkrada
Dok slažu dijelove u tuđim torbama.